

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพคนไทยให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1) การที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมไปถึงการมีบุคลิกภาพ ความคิด ความเชื่อถือ ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ และเนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนั้น โดยเฉพาะการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปฐมวัย เพราะว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ และเป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากการศึกษาระดับอื่น ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เน้นการพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน หากพื้นฐานในขั้นนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างบริบูรณ์แล้วการเรียนรู้ในขั้นต่อ ๆ ไปย่อมประสบความยากลำบากและยากที่ผู้เรียนจะพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ (นภเนตร ธรรมบวร, 2546, หน้า 81) และในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้กำหนดจุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้เด็กมีการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อมกัน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 31) การเริ่มปลูกฝังรากฐานทางคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลตั้งแต่ยังเล็กถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้มีคุณธรรมในวันข้างหน้า เด็กปฐมวัยมีธรรมชาติการเรียนรู้ที่กำลังเริ่มต้นพัฒนาทักษะการคิดในเชิงนามธรรม จึงนับได้ว่าเป็นวัยสำคัญต่อการเริ่มต้นส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดขึ้นภายในจิตใจ

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศเป็นสิ่งที่ทุกคนในชาติปรารถนาและความเจริญรุ่งเรืองนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความร่วมมือกันสร้างสรรค์ในทุกวิถีทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องประกอบด้วยวินัยของคนในชาติ เพราะการมีวินัยเป็นการยอมรับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมยอมรับ เป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง คนที่มีวินัยแม้ไม่มีกฎหมายมาคอยบังคับ ก็ยังสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม จึงไม่สร้างปัญหาเดือดร้อนให้กับสังคมโดยรวม และตัวของเขาเองก็จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำอยู่ จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมนุษยชาติสอนให้เราตระหนักว่าชนชาติใดมีระเบียบวินัย มีความสมัครสมานสามัคคีประเทศนั้นก็จะเจริญรุ่งเรือง ตรงข้ามกับชนชาติใดที่ขาดระเบียบวินัย ประเทศนั้นก็จะเสื่อมถอย และล่มสลายไปในที่สุด ปัจจุบันต้องยอมรับว่า เรื่องของการขาดวินัยนับแต่เรื่องเล็ก ๆ อย่างการไม่เข้าคิว ไม่ตรงต่อเวลา ผลัดวันประกันพรุ่ง ไม่ข้ามสะพานลอย พูดโทรศัพท์เสียงดังในโรงภาพยนตร์จนถึงเรื่องใหญ่ ๆ อย่างการขับรถฝ่าไฟแดง การหนีภาษี การขาดประชุม (สภา) ฯลฯ จะเป็นเรื่องธรรมดาของคนไทยในสังคมไทย ซึ่งหากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว จะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาอันตรรก และความเสี่ยงหลายอย่างที่เรากำลังเผชิญอยู่ ทั้งปัญหายาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ การทำร้ายร่างกายกัน การคอร์รัปชัน ความเห็นแก่ตัว ฯลฯ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2524, หน้า 3) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทางรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและพยายามที่จะแก้ไข โดยวิธีการจัดระเบียบสังคม สร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการจัดการศึกษา เน้นการมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 1) โดยส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาด้วยวิธีดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาคงต้องย้อนกลับมาที่ “วินัย” เพราะการที่บุคคลขาดวินัยในตนเอง จะมีผลให้ขาดวินัยทางสังคมไปด้วย วินัยเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็ก เพราะวินัยนอกจากจะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเจริญก้าวหน้าแล้ว คนมีวินัยกับตนเองดี มักเป็นคนที่ประสบความสำเร็จทั้งการเรียน การงาน และการดำรงชีวิต (พุมบุญ, 2533, หน้า 51-56) สอดคล้องกับอุมาพร ตรังคสมบัติ (2542, หน้า 5-6) ที่กล่าวว่าวินัยต้องสร้างตั้งแต่ยังเล็ก เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่รับสิ่งต่าง ๆ เข้าไปได้ง่าย หากปลูกฝังสิ่งที่ดี เช่น ความมีวินัย ความอดทน การรู้จักควบคุมตนเอง ความมีใจเมตตา กรุณา ฯลฯ

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ต้องเริ่มปูพื้นฐานชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เยาว์วัย โดยอาศัยการศึกษาเป็นแกนนำ เพื่อเตรียมเข้าสู่สภาพการดำรงชีวิตที่ดีงาม เด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่จะ

ปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ได้ดีที่สุด หากเด็กไม่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัยอย่างต่อเนื่องจะเกิดความบกพร่องด้านคุณธรรมและลักษณะนิสัย แม้จะไม่แสดงออกอย่างเด่นชัดในช่วงอายุ 0 – 12 ปี ก็ตาม แต่จะปรากฏในช่วงวัยรุ่น และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องกระทำพร้อมกันพัฒนาการด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการมีวินัยในตนเอง เพื่อที่เด็กและเยาวชน จะได้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไป

ความมีวินัยเป็นคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม ที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตนตามระเบียบ เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540, หน้า 17) วินัยมีสองประเภท ได้แก่ วินัยภายนอกและวินัยในตนเอง วินัยภายนอกเกิดจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ส่วนวินัยในตนเองเกิดขึ้นจากความสมัครใจของบุคคลผ่านการเรียนรู้อบรมและเลือกสรรไว้เป็นหลักประจำตน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537, หน้า 4-5) สำหรับเด็กแล้วพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลแก่ส่วนรวม (กรมวิชาการ, 2537, หน้า 10) การปลูกฝังวินัยให้กับเด็กปฐมวัยนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การปลูกฝังวินัยโดยใช้การเล่านิทาน

การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนจำบทเรียนได้ดี เนื่องจากกิจกรรมในการเล่านิทานนั้น ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ภาษาตามสถานการณ์ที่ใช้จริงได้เต็มที่ ถ้าผู้สอนสามารถเลือกนิทานได้เหมาะสมทั้งในแง่ระดับภาษา ตรงกับวัยและความสนใจของผู้เรียนตลอดจนสามารถเล่านิทานได้อย่างสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนมีอารมณ์ร่วมไปกับนิทาน เกิดจินตนาการและมีแรงจูงใจในการฟังด้วยแล้วความคิดและจิตใจของผู้เรียนก็จะเปิดรับและมีโอกาสจัดกระทำหรือกลั่นกรองประสบการณ์ทางภาษาเข้าไปเก็บไว้อย่างเต็มที่และ ในการเล่านิทานก็มีการซ้ำคำซ้ำประโยค การเน้นเสียงแสดงท่าทาง หรือการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเล่า เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจชัดเจน ช่วยให้ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมีทั้งความถี่และความเข้มของประสบการณ์ทั้งในแง่ของความชัดและอารมณ์ความรู้สึกทำให้สิ่งที่เรียนเข้าไปสู่ความทรงจำได้ดี กิจกรรมการเล่านิทานช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการพูดและสามารถจดจำคำศัพท์ได้หลากหลาย (Isbell, 1979, cited in Raines & Isbell, 1994 p, 264) นิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้เพิ่มขึ้น (Robbin & Rhi, 1994) นิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากนิทานมักเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเสมอ เพราะเป็นภาษาที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่าย และในการเล่านิทานจะมีการพูดซ้ำเพื่อให้ความกระจ่าง

การสร้างจังหวะ การพูดอย่างจงใจ มีการอ้างอิงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวรวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพการแสดงท่าทาง การใช้หุ่นมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟังมากขึ้น ภาษาในนิทานมีลักษณะที่ช่วยให้จำได้ง่ายถูกเน้นให้เด่นชัดและเลียนแบบได้ง่าย และเนื่องจากการเล่านิทานจัดเป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิงอย่างหนึ่ง ถ้าผู้สอนเลือกนิทานได้เหมาะสม และสามารถนำเสนอได้อย่างน่าสนใจแล้วจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ ลดความวิตกกังวลลง (Zero & Salabem, 1995 p, 4) มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวที่เกิดขึ้นในนิทาน และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ โดยผู้สอนไม่ต้องใช้วิธีอื่นในการสร้างแรงจูงใจในการฝึกการสื่อสาร หรือการใช้ภาษาทำให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับ คาร์เซน ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของการเล่านิทานนอกจากจะสอดคล้องกับสมมติฐานการเรียนรู้แล้วยังสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของการเรียนภาษาตามแนวคิดวิธธรรมชาติอีกด้วย (Krashen cited in Morgan & Rinvolucrici, 1986 p, 1) การฟังนิทานประกอบภาพเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในการพัฒนาภาษาเพราะเด็กในวัย 3 -6 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาและการปรับพฤติกรรมได้อย่างรวดเร็วในด้านวินัยความรับผิดชอบ การควบคุมตนเองและความมีเหตุผล จากการฟังนิทานประกอบภาพ การเล่านิทานยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีในการเรียน นิทานเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจฟังและการเล่านิทานก็เป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิงโดยผู้เล่าใช้ภาษาพูดทำให้นิทานมีชีวิตชีวาและถ้าใช้สื่อต่าง ๆ หรือภาพประกอบการเล่าด้วยแล้ว ผู้ฟังก็จะมีอารมณ์ร่วมไปกับการฟังเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน และรู้สึกผ่อนคลายสบายใจ มองเห็นการเรียนเป็นเหมือนการเล่น มีความรู้สึกที่ดี และเกิดทัศนคติในทางบวกต่อการเรียน (พันธณี วิทยุ, 2536, หน้า 11)

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเล่นอีกวิธีหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้ช่วยในการสอนได้มาก เพราะบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลายอย่าง การแสดงท่าทาง และการตัดสินใจออกไปจะทำให้มีความเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ดีขึ้น เมื่อเข้าใจได้ดีก็สามารถให้อภัยในความพลั้งพลาดของบุคคลอื่น และยังช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันในหลาย ๆ กรณี การแสดงบทบาทจะช่วยให้ผู้แสดงได้ระบายความในใจออกมา ทำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทได้รับรู้ได้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ครูจะเข้าใจนักเรียนดีขึ้นนักเรียนเองก็จะเกิดความเข้าใจในตัวเอง นอกจากนั้นในระหว่างนักเรียนด้วยกันก็จะเข้าใจกันดียิ่งขึ้นอีกด้วย และยังช่วยให้ผู้แสดงมีความรู้สึก มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นยิ่งขึ้น เพราะนอกจากแสดงบทบาทเหล่านั้นจะช่วยให้ได้สำรวจจุดเด่นจุดด้อยของผู้อื่นและตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความผาสุกยิ่งขึ้น (พรพนทิพย์ พันทอง, 2534, หน้า 10 ;

อ้างอิงจาก วีณา วิสเพ็ญ, 2529, หน้า 3-5) การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่จะเรียน เป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมา ทั้งนี้ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ (ชูศรี สนิทประชากร, 2525, หน้า 14-15) บทบาทสมมติช่วยให้ผู้แสดงเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้นมีความเชื่อมั่นในตนเองเข้าใจบุคคลอื่นเกิดความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง มีความสามัคคีปรองดองกันเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ดี มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และช่วยปลูกฝังค่านิยมที่สำคัญ ๆ ให้แก่ ผู้แสดงบทบาท (บุญส่ง ครูศรี, 2537, หน้า 17 ; อ้างอิงจากสุจริต เพียรชอบ, 2531, หน้า 230-232) บทบาทสมมติเป็นวิธีการที่จะฝึกฝน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาและในการตัดสินใจ ซึ่งต้องมีเทคนิคหลายอย่าง เช่น การอภิปราย การนิยาม การวิเคราะห์ปัญหา การแสดงและปฏิกริยาของผู้ชม (Shaftel and Shaftel, 1967 p, 83)

การแสดงบทบาทเป็นการเปิดโอกาสให้ได้สวมบทบาทในสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าตนควรมีพฤติกรรมแบบใด จึงจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ผู้แสดงต้องรับรู้บทบาทของตนเอง เพื่อให้เข้าใจและมีอารมณ์ในการแสดง (Tayler and Walford, 1974 p, 19) บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่จะเรียน โดยผู้ที่สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทขึ้นมานั้นมักจะมีปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ผ่างมาด้วย การที่ผู้เรียนได้เลือกที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ โดยไม่ต้องฝึกและเตรียมตัวก่อนนั้น ผู้แสดงจะต้องแสดงไปตามธรรมชาติ โดยที่ไม่รู้ว่าผู้แสดงคนอื่นจะมีปฏิกริยาโต้ตอบอย่างไรบ้างนับว่าเป็นการช่วยฝึกให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมและหาทางแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างธรรมชาติ (สุมน อมรวิวัฒน์ แรมสมร อยู่สถาพร และโสภภาพรรณ ชัยสมบัติ, 2526, หน้า 99) การแสดงบทบาทสมมติ คือ การยกเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาแสดงเลียนแบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพการณ์ ที่เกิดขึ้นแล้วนำมาอภิปรายถึงเหตุและผล เพื่อแก้ปัญหาเหตุการณ์นั้น (ศรัทธา เทียงเจริญ, 2545, หน้า 10) และเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนและนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (ทศนา เขมมณี, 2546, หน้า 67)

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติสำหรับนักเรียนที่ยังขาดวินัยในตนเอง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และผู้เกี่ยวข้องได้มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนไปปรับใช้ เพื่อส่งเสริมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหา

เนื้อหาในการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติคือวินัยในตนเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความมีเหตุผล

กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวรวิสารศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 18 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรจัดกระทำ

การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ

2. ตัวแปรตาม

วินัยในตนเอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาคั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 วัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

วินัยในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกใน 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง และด้านความมีเหตุผล ซึ่งวัดโดยแบบสังเกตความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยโดยการ เก็บของเข้าที่ ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานสำเร็จและเสร็จทันเวลา
2. การควบคุมตนเอง หมายถึง การกระทำที่เหมาะสมของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย ปฏิบัติตามข้อตกลง อดทน รอคอยต่อสิ่งต่าง ๆ การไม่เอาเปรียบและไม่แย่งสิ่งของของผู้อื่น
3. ความมีเหตุผล หมายถึง การบอก หรือการอธิบายของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย เลือกลง ตัดสินการกระทำที่เหมาะสม บอกสาเหตุและผลของการกระทำ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้เล่านิทานให้เด็กฟัง ซึ่งในนิทานมีเนื้อหาเน้นความมีวินัยในตนเองทั้ง 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ความมีเหตุผล โดยเนื้อหาบางส่วนของนิทาน ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงในเรื่องของภาษา ให้มีความเหมาะสมกับเด็ก โดยหลังจากการเล่านิทาน จะให้เด็กได้แสดงบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง มดกับตักแตน นกกระจาบสองฝูง เทพารักษ์กับคนตัดฟืน และทองกับตัว โดยมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำ ครูจัดกิจกรรมนำเด็กเข้าสู่เรื่องราวของนิทานที่จะสอน ด้วยการสนทนา ร้องเพลง ทำท่าทาง และใช้คำถาม เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานตามเนื้อเรื่องที่คัดเลือกมาในการเล่านิทานโดยให้เด็กแสดงบทบาทสมมติตามประกอบการเล่านิทาน

3. **ขั้นสรุป** ครูและเด็กร่วมกันสนทนา ครูกระตุ้นให้เด็กร่วมสนทนา สรุป และ
ตอบคำถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองตามเนื้อเรื่องในนิทาน

บทบาทสมมติ หมายถึง การแสดงตามสถานการณ์ที่สมมติขึ้นตามเนื้อเรื่องในนิทาน
ที่ครูเล่า

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หมายถึง เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษา
อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวชิรสารศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ

ตัวแปรตาม

